

Erreferendumak akordio sendoa derrigor

Nazioaren gaiak Parlament-eko eserlekuak birbanatu ditu azaroaren 25eko hauteskundeetan. Erreferendumari Bai eta Ez esatearen aldeko alderdien blokeak ia lehen zeuden bezala geratu dira ordea, subiranismoak 375.000 bozka irabazi dituen arren. Artur Mas-ek babes beharko du gobernatzeko eta autodeterminaziorako erreferenduma aurrera ateratzeko; ERC izan daiteke horretarako bidelaguna.

| ÀLEX MILIAN / EL TEMPS |

WWW.TORELLO.COM

Masek "ezohiko gehiengoa" lortu ez duen arren, subiranismoak gora egin du Katalunian azken hauteskundeetan.

AUTODETERMINAZIO erreferenduma deitu beharko den legegintzaldirako gehiengo ezohikoa lortzeko Artur Masen saiakerak porrot egin du, erreferenduma babesten duten alderdien blokeak eserleku bat irabazi duen arren: lehen CiU, ERC,

ICV, SI eta Laportak 86 eserleku batzen zituzten, orain CiU, ERC, ICV eta CUPEk 87 eserleku dituzte. CiUko hautagaiak berretsi du erreferenduma legegintzaldi honetan egingo dela, eta zentzu horretan, alderdi politiko horien babes behar

go du. Baina era berean, Masek zehaztu du egunerokoan ere babes beharko duela. "Ezin dugu herriaren gobernarritasunaren ardura-dun bakarrak izan" esan zuen Artur Masek emaitzak jakin ondorengo lehen agerraldian. "Gobernua gida-

ENOBSEVER.COM / O. L. R.

Diadako manifestazio historikoak erabat baldintzatu du Kataluniako politika.

tuko dugu, baina laguntza beharko dugu”, erantsi zuen emaitzak nahi bezalakoak ez direla izan onartu ondoren, eta beraz, “jendeak esan digu laguntza gehiagorekin joan behar dugula”.

Horrek, elkarrizketa prozesua irekiko du CiUren eta gainerako alderdien artean. Esquerrak, 21 eserlekurekin bigarren indarra izanik, oposizioa gidatu zezakeen, baina CiUren gobernu kide izateko ere aukera logikoena zirudien, autodeterminazio erreferenduma deitzeko helburuarekin bat egiten baitu: Parlament-eko lehen eta bigarren indar nagusiek osaturiko gobernu, ezohiko gobernu izango litzateke, ezohiko legegintzaldi baterako. Eta Mas hautagaiak erantzunkidetasuna eskatu zuenean, ERCko buru Oriol Junquerasek zera erantzun zuen: “Esquerrak ardura osoa hartuko du; herriak espero duen mailan egongo da”. Baina ERCk garbi adierazi dio CiUri ez dela gobernuan sartuko. CiUren eta ERCren ikuspegi politikoak kontrakoak dira ezker/eskuin ardatzean —bereziki krisi garaioan,

batzuek eta besteek errezeta diferenteak dituztelako ekonomia berrakibatatu eta defizitari eusteko—. Honek gobernarritasuna zaildu dezake, eta oraingoz, CiUk ez du aterik itxi nahi izan bere adierazpenetan.

Beste bi aukerak —matematikoki hitz eginez— PSC eta PP dira. Lehenak konplikatuak dirudi, PSCk —8 eserleku galdu ditu eta historia-ko emaitzarik txarrenak izan dituhurrengo hauteskundeetan botoak berreskuratu nahi baditu, nekez hartuko du estrategia onargarri gisa CiUrekin koalizio gobernu osatzea: Iniciativaren hegaletik botoak galdu baditu, PSCk nahia-ngo izango du politika sozialaren

mezuei ekitea, bere burua nahasita ikustea baino murrizketak bai ala bai egin beharko dituen exekutiboa. PPren aukera politikoki logikoa da —CiUk eta PPK hainbat murrizketa sustatu dituzte elkarrekin joan den legegintzaldian—, baina nazioaren ikuspegitik sinesgaitza: edo CiUk erreferendumari uko egiten dio, edo PPK onartzen du federazio nazionalistak erabakitzeke eskubidea sustatuko duela, bera murrizketa lagun moduan duen bitartean. PPK CiUren kontra egindako kanpaina gogorraren ostean —Masen zintzotasuna zalan-tzan jartzen zuten zigorkada mediatikoak barne—, berradiskidetzeari oso konplikatuak da.

Parlament-eko lehen eta bigarren indar nagusiek osaturiko gobernu, ezohiko gobernu litzateke, ezohiko legegintzaldi baterako. Baina ERCk garbi adierazi dio CiUri ez dela gobernuan sartuko

CiU eta ERC koherenteak izan eta erreferenduma nahiz estatu egiturak prestatzea lehenesten badute, balizko *esquerrovergènciak* —koalizioan izan gabe ere—are gehiago nahasiko du Mas presidentearen egutegia eta aurre egin beharreko lehenetsunak, ERCk politika sozialean murrizketak

arindu nahi izango baititu. Bestalde, ERC uzkur ager liteke CiUrekin gobernuan sartzeko –oraingoz ezezko borobila eman dio aukera horri–, hirukoaren esperientziak orain berreskuratu dituen boto kopuruak galtzea ekarri baitzion. Nahiz eta bere presidente eta hautagai berriak, Oriol Junquerasek, kontsentsu handiak nahi dituela esan izan duen eta maiz harrotzen den bere udala (Palafrugell) CiUrekin eta ICVrekin batean gobernatzeaz. Dena den, ia ezinezkoa da aukera hori nazio mailara eramatea –horixe iradoki izan duen arren, hitzak ondo zainduz–.

Baietak boto gehiago irabazi du

Bi gertakarik azaltzen dute CiUren eserlekuen galera. Alde batetik, azken berrogei urteko krisi ekonomiko gordinenean gobernatzeak, murrizketa errezetak aplikatuz eta ongizate estatua ahulduz, bistan da higadura sortzen duela. Artur Mas berak gogorarazi du krisiaren tesuinguruan hauteskundeak deitzen dituzten gobernuko alderdi gehienak, hauteskundeak galtzen dituztela, baina Katalunian ez da halakorik gertatu: “Bi urtetan baldintza gogorretan gobernatzen egon ondoren, hauteskundeak deitu dituzten Europako gobernu ugari aldatu egin dituzte. Murrizketen eragina handia izan den arren, guk babes garrantzitsua lortu dugu hauteskundeetan”. Bestetik, Mas hautagaiak onartu duen gisan, CiUk hauteskunde hauetan programa “argiena” aurkeztu du nazioaren etorkizunari dagokionez. Bere hautesleen zati bat Esquerratik

joandakoa izan zitekeen eta oraingoan jatorrira itzuli da, eta beste zati batek –Espainiatik banantzeaz ez oso konbentziturik– anbizio gutxiagoko aukeren bila joan izan liteke, naziotasunaren ikuspegiz hitz eginda. Parte-hartzaileen kopuruaren gorakadak ere CiUren kontra jokatu duela dirudi, porzentaieen aldetik, boto galerak diputatu kopuruan odoluste handiagoa egin baitu; baina argi dago, zenbaki absolutuetan, erreferendumari Bai dioen blokeak Ez esaten duen blokeak baino askoz gehiago irabazi duela.

Garai berria ireki nahi badugu, kaleko ahots hori hauteskontzietan irudikatua dagoela frogatu behar dugu. Herri baten ikuspegitik horrek garrantzia dauka

Abstentzio maila estatu hauteskundeetan tankerakoa izan den arren, boto espainolista ez da independentista baino gehiago berraktibatua: CiUk 90.000 boto galdu ditu 2010etik, baina ERCk 267.000 gehiago batu ditu, CUPEk 126.000 boto berri jaso ditu eta Iniciatibak –autodeterminazio erreferendumaren aldekoa– 128.000 irabazi ditu. Bloke honi kentzen badizkiogu Solidaritat per la Independència galdu dituen 56.000 botoak, agerikoa da Bai esaten duten alderdiek 375.000 boto gehiago irabazi dituztela

orotara. Aldiz, Ez dioten alderdiek 198.000 gehiago baino ez dituzte irabazi: PPK 2010etik irabazi dituen 82.000 botoak eta Ciudadans-en 168.000 botoak; horiei kendu behar zaizkie PSCk galdu dituen 52.000ak. Espainiako PPK, Maria Dolores de Cospedalen ahotik, Masen strategiak porrot egin duela esan du, ez duelako eskatzen zuen ezohiko gehiengo lortu. Zentzu horretan, Convergència liderak proposatutako prozesua ere –autodeterminazio erreferendum bat aurreikusten zuten hauteskundeak deitza–

porrot gisa deskribatu du Cospedalek. Kontrara, CiUko hautagaiak erantzun du ez dela damutzen bozka hauek deitzeaz, irailaren 11n *Catalunya, nou estat d'Europa* lemapean izandako manifestazioaren ondoren. “Herriari hitza ematea ere –esan du Masek– positiboa da. Norbaitek pentsa dezake:

galdu duenez, ez zen beharrezkoa. Ez naiz damutzen. Diskurtso guztietan esan dut boto bihurtu behar genuela kaleko ahotsa”.

Garai berria ireki behar badugu, ahots hori hauteskontzietan irudikatua dagoela frogatu behar dugu. Herri baten ikuspegitik horrek garrantzia dauka. Masek uste du diputatuak galdurik ere, emaitza onak izan dituela: “Bigarren indarra bikoiztu baino gehiago egiten dugu”, eta ez dagoela “gobernu alternatiborik”, laguntza beharko duten arren. ■

lagunekin euskaraz

interneten ere bai

gure artean euskaraz

mobiletik euskaraz

Noranahi zoazela. Nonahi zaudela. Zure jendearekin. Zure iritzia adierazi nahi duzunean, zeure erara. Euskara zure bizimoduaren osagaia da. Berezkoa duzu. Zu eta zure lagunen artean, zure giroan, **gozatu euskaraz.**

BFA DFB
Bizkaiko Foru Aldundia
Diputación Foral de Bizkaia